

08 decembrie 2020

08-1/59

Domnului Fadei NAGACEVSCHI,
Ministrul Justiției al R. Moldova
E-mail: secretariat@justice.gov.md

Domnului Vladimir COJOCARU,
Director interimar al Administrației Naționale a Penitenciarelor
mun. Chișinău, str. N. Titulescu 35
Email: anp@anp.gov.md

Domnului Ion CIUBUC,
Director al Penitenciarului nr.7-Rusca
Satul Rusca, r-l Hîncești, MD-3400
Email: p7secretariat@anp.gov.md

Prin prezenta, Vă remit Raportul elaborat de către membrii Consiliului pentru prevenirea torturii în urma vizitei de monitorizare efectuate la Penitenciarul nr.7-Rusca la 23 iulie 2020¹.

Vă rugăm să remiteți în adresa Oficiului Avocatului Poporului informații în tabel privind implementarea recomandărilor înaintate, precum și eventualele obiecții, sugestii referitoare la informațiile și concluziile Raportului respectiv.

Suplimentar, rog să asigurați plasarea copiei Raportului în spațiul public al instituției penitenciare nr.7-Rusca.

Cu respect,

Mihail COTOROBAL,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii

Ex: Al. Zubco
Șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP
tel. 060002641
Email: alexandru.zubco@ombudsman.md

¹ Raportul de vizită este elaborat în conformitate cu prevederile pct. 19 lit.b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante (OPCAT) adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni-a Adunării Generale a ONU prin Rezoluția A/RES/57/199, ratificat prin Legea 66/2006.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT **privind vizita de monitorizare a** **respectării garanțiilor de bază a deținuților pe durata epidemiei COVID-19** **efectuată la Penitenciarul nr. 7 – Rusca,** **pe data de 23 iulie 2020**

Raportul a fost elaborat de către **Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:**

- *Ceslav Panico,*
- *Svetlana Doltu,*
- *Mihail Gorincioi,*
- *Oxana Gumennaia*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*,

Consiliul pentru Prevenirea Torturii (CpPT) poate efectua vizite preventive și de monitorizare neanunțate în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La data de 23 iulie 2020, între orele 10:30 – 12:00, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (*în continuare Consiliul*) au efectuat o vizită de monitorizare la Penitenciarul nr. 7 – Rusca, aflat în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP) din cadrul Ministerului Justiției.

Vizita a fost realizată în următoarea componență (*în continuare echipa de monitorizare*):

1. Svetlana Doltu – membra Consiliului;
2. Ceslav Panico – membrul Consiliului;
3. Oxana Gumennaia – membra Consiliului.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației în Penitenciarul nr. 7 – Rusca privind respectarea drepturilor condamnatelor, împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante în contextul pandemiei COVID –19.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Penitenciarul nr.7-Rusca este amplasat în satul Rusca, r-n Hîncești, este un penitenciar pentru detenția femeilor, care corespunde penitenciarului de tip închis. Suplimentar, în acesta funcționează un sector de tip semiînchis pentru deținerea condamnatelor majore de sex feminin, un sector de tip deschis pentru deținerea condamnatelor majore de sex feminin, un sector pentru minori, pentru deținerea condamnatelor minore de sex feminin, un sector pentru deținerea femeilor gravide și mamelor care au copii în vârstă de până la 3 ani. Capacitatea instituției este de 231 locuri.

La data 23.07.2020 în penitenciar se dețineau 296 condamnate: în sector de tip închis 210, în sector de tip semiînchis 84, în sector de tip deschis - 1, minore – 1; la regim inițial - 4 (în baza sancțiunii disciplinare), la regim comun 287, resocializare - 5; 3 mame cu 3 copii până la 3 ani. Cazuri de COVID – 19 la deținute nu au fost înregistrate. A fost înregistrat 1 caz de boală la angajat și 20 de contacte supravegheate la începutul pandemiei (martie 2020).

În primele 6 luni ale 2020, 62 persoane au plecat din Penitenciarul nr.7 –Rusca și au sosit 42 persoane (inclusiv 13 persoane noi-sosite). Au fost eliberate din detenție 29 condamnate (sf. term. – 7, cu compensarea privilegiată a zilelor de muncă - 3; Amnistiată -0; art. 91 CPRM – 12; art.92 CPRM- 2; grațiate – 0; cu reduceri art.385; 473/4 CPPRM – 4; alte motive – 1); Decedate – 0/1 condamnată.

Accesul în instituție a fost asigurat, fără impedimente, de către conducerea Penitenciarului nr. 7 – Rusca. După intrare, Consiliul a purtat discuții cu directorul și directorul adjunct al penitenciarului, șeful serviciului detenție, reprezentanții serviciului medical. Discuțiile au fost axate pe scopurile și obiectivele vizitei efectuate de către Consiliu. La fel, au fost solicitate informații cu privire la rapoartele de bilanț și indicatorii de activitate pentru 6 luni 2020, precum și problemele majore cu care se confruntă penitenciarul și altă informație relevantă vizitei de monitorizare. *Subliniem faptul că conducerea instituției nu a asigurat expedierea informației solicitate de către Consiliul până în prezent.*

Problemele/impedimentele cu care se confruntă administrația Penitenciarului nr. 7 – Rusca:

- Suprapopularea penitenciarului, apariția multor probleme cotidiene (separarea sectoarelor de detenție semiînchis/închis). În corespundere cu standardele de suprafață pentru o persoană deținută (4 +6 m2) plafonul de deținere în Penitenciarul nr. 7 – Rusca trebuie să fie 226 de condamnate;
- Numărul limitat de calculatoare pentru oferirea convorbirilor prin skype;

- Limitarea activităților socio-educative pentru deținuți pe durata stării excepționale necesită mai multe intervenții de suport psihologic;
- Insuficiența locurilor de muncă remunerată pentru deținuți. Desfășurarea muncii remunerate în afara penitenciarului este limitată pe perioada epidemiei;
- 3 săli de studii (din 4) nu sunt asigurate cu utilaj tehnic necesar pentru desfășurarea a procesului de instruire pe 4 specialități (cusătorie, croitorie, brutarie și frizură) prin intermediul e-learning;
- Lipsa spațiilor locative acomodate pentru deținerea persoanelor cu dizabilități locomotorii;
- Lipsesc celule pentru deținuți, care declară greva foamei și celule pentru nefumători;
- Insuficiența personalului medical;
- Numărul mic de cadre în serviciu, raportat la numărul mare de condamnați și volumul necesar de lucru (personal de detenție, psihologi, asistenți sociali).

Echipele de monitorizare au avut **întrevederi confidențiale** (fără participarea colaboratorilor/reprezentanților instituției de detenție) cu condamnați și acces liber în spațiile de detenție. Au fost purtate 4 discuții în grup/interviuri colective cu circa 20 persoane, precum și interviuri individuale ale 7 persoane.

Echipele de monitorizare au avut **acces neîngrădit la orice spațiu de pe teritoriul penitenciarului**.

În special au fost vizitate următoarele locații:

- Celule destinate deținerii femeilor;
- Sălile de studii;
- Încăperile unde lucrează deținutele;
- Carantina;
- Izolatorul disciplinar;
- Unitatea medicală;
- Sala de sport.

Consiliul salută măsurile interprinse de administrația penitenciarului în vederea reconstrucției/construcției unor edificii și anume:

- Finalizarea reparației capitale a sectorului «tip semiînchis» cu crearea a 7 camere de deținere cu capacitatea de 70 locuri cu băi, blocuri sanitare, sală festivă;
- Construcția acoperținei pentru mașinile de serviciu;
- Schimbarea acoperișului de la blocul administrativ principal.

III. SITUAȚIA DEȚINUTELOR ÎN PENITENCIARUL NR. 7 – RUSCA

1. În cadrul vizitei, a fost identificat faptul că, minora nu a beneficiat de dreptul la educația obligatorie prin intermediul platformelor online, pentru că, din spusele colaboratorilor secției de reintegrare, a refuzat singură acest fapt. Pentru Consiliu, totuși, este o neclaritate, de ce minora nu a fost motivată din partea personalului să participe la lecții de școală.
2. Accesul la avocat pentru toate deținutele este asigurat prin întrevederi fizice și confidențiale, în încăperi special amenajate pentru perioada stării de urgență (cu bariere protective din sticlă).
3. Din discuțiile purtate cu deținutele, nu au fost invocate careva impedimente în expedierea scrisorilor/petițiilor. Cutiile poștale, sunt amplasate pe teritoriul penitenciarului, inclusiv în cadrul Izolatorului Disciplinar;
4. Cu referire la accesul la informație a deținutelor, acestea au acces la TV, radio și cărți. Practic reclamații de la deținute la acest capitol nu au fost înregistrate, acest drept fiind asigurat. Consiliul

- salută faptul, că în perioada Stării de urgență, graficul de vizionare a TV a fost modificat spre mărirea orelor și acum TV este disponibil pentru deținute de la 8.00 de dimineața până la stingere.
5. Întrevederile de lungă durată au fost suspendate pentru deținute, fiind substituite cu convorbiri telefonice și întrevederi de scurtă durată prin intermediul aplicației skype. Au fost organizate 346 întrevederi cu rudele prin skype. Pentru întrevederi de scurtă durată este pregătită o încăpere special amenajată pentru perioada stării de urgență cu bariere din sticlă, unde pot fi desfășurate 3 întrevederi concomitente.
 6. Primirea coletelor de la persoane fizice a fost suspendată pe durata stării de urgență, dar deținutele pot primi colete trimise prin poșta Moldovei.
 7. Pe parcursul perioadei de stare excepțională/urgență de sănătate publică în penitenciar au sosit 14 deținute noi la care au fost întocmite, atât programele, cât și planurile individuale cu identificarea și planificarea executării pedepsei.
 8. Accesul la baie este asigurat permanent și nu mai rar de 2 ori pe săptămână. Apă caldă este asigurată permanent.
 9. În primele 6 luni ale 2020 au fost realizate 142 de percheziții (30 – planificate, 112 – inopinate) comparativ cu numărul anual 2019 de 190 percheziții (92 – planificate și 98 inopinate). **Consiliul își exprimă îngrijorarea privitor la numărul mare de percheziții inopinate, care pot considerate abuzive și interpretate ca intimidare.**
 10. Numărul încălcărilor regimului de deținere de către deținute înregistrate în perioada stării de urgență este în creștere de la 33 cazuri (16.03.19 – 23.07.19) până la 125 cazuri (16.03.20 – 23.07.20). Ceea ce denotă creșterea tensiunii în relații dintre deținute – colaboratori, deținute – deținute.
 11. Situația să agravează datorită faptului că urmare a instituirii regimului special în cadrul sistemului administrației penitenciare, conform ordinului MJ RM nr.50 din 12 martie 2020, în scopul prevenirii și controlului infecției cu Coronavirus de tip nou, activitatea de instruire a deținutelor la specialitățile de brutar, cusător, croitor și frizer, au fost sistate. 3 săli de studii (din 4) nu sunt asigurate cu utilaj tehnic necesar pentru desfășurarea a procesului de instruire prin intermediul e-learning.
 12. Necătând la faptul, că la momentul vizitei, 58 de deținute sunt încadrate în câmpul muncii ca muncitoare la ÎS Rusca și 25 de femei lucrează în detașamentul gospodăresc, implicarea în munci remunerate în afara penitenciarului a fost sistată, ceea ce a contribuit la reducerea numărului de deținute, care sunt încadrate în câmpul muncii.
 13. Penitenciarul nu dispune de încăperi pentru desfășurarea activităților de psihoterapie individuală și de grup, psihologii nu au instrumente standardizate pentru a diagnostica riscul automutilării și a tentativelor de suicid în rândul deținuților. Specialiștii psihologi nu au instruire necesare în psihoterapie și, evident, nu pot acorda servicii de calitate deținutelor cu probleme de sănătate mintală (predispuse spre acțiuni de automutilare și suicid, cu dependențe), dar și aspectelor gender specifice.
 14. Personalul are cunoștințe insuficiente în interacțiunea cu persoane cu probleme de sănătate mintală (abilități de comunicare, conduita cazului în tentativă de suicid și violentă) și nu dispune de cunoștințe suficiente în identificarea persoanelor cu dizabilități mintale, precum și lipsesc proceduri operaționale de referire către asistența medicală specializată de la psihologi în situații de interacțiune cu deținuți cu diferite tipuri de dizabilități. Din cauza lipsei unei Strategii de sănătate mintală în penitenciar lipsesc mecanisme eficiente de conlucrare între psihologi, personalul

medical și alt personal penitenciar; nu se realizează activități eficiente în domeniul sănătății mintale la deținuți.

15. În instituție a fost constatată practica de aplicare a sancțiunilor disciplinare în baza art. 245 al CE al RM, inclusiv pentru automutilare, care pot fi considerate excesive și inumane din considerentul sancționării unei persoane posibil cu tulburări mintale (sancțiune în loc de tratament adecvat). Automutilarea reprezintă un fenomen complex și poate fi un protest, un act de sinucidere eșuat, precum și acțiune inconștientă ca urmare a depresiei sau a tulburărilor psihice. Probleme legate de sănătatea mintală și sacțiunile disciplinare prin plasare în carceră a maturilor și minorilor au fost menționate în Raportul CPT, urmare a vizitei din 2018.¹

IV. ACCESUL DEȚINUȚILOR LA SERVICII MEDICALE

16. Consiliul notează, că Raportul de bilanț al Penitenciarului nr.7 – Rusca pentru 6 luni 2020 nu conține capitolul privind asistența medicală în instituție. Coraborat cu alte observații, menționăm deficiențe în evidența, documentarea și raportarea activității medicale acordate deținuților, inclusiv pe perioada pandemiei COVID-19.
17. Serviciul medical dispune de 6 cabinete medicale în interiorul penitenciarului amplasat la etajul 2 al unui bloc separat (5 în sediul propriu zis a unității medicale), un birou în blocul administrativ (farmacia). Scara către serviciul medical nu este acomodată pentru deplasarea persoanelor cu dizabilități locomotorii, accesul acestor persoane fiind imposibil fără suportul persoanelor terțe.
18. Statele personalului medical sunt constituite din 8 funcții: șef serviciu medical 1,0 medic generalist -1,0 (vacantă), stomatolog – 0,5, psihiatru – 0,5, farmacistă – 0,5, asistent medical – 4 (vacantă -1), ginecolog -0,5. La momentul vizitei în instituție activa doar un asistent medical (nou angajat), medici nefiind prezenți.
19. Serviciului medical a Penitenciarului nr.7 dispune de autorizație sanitară de funcționare, eliberată pentru un an (decembrie 2019) de către Agenția Sănătate Publică în corespundere cu legislația națională.
20. În structura îmbolnăvirilor la deținute prevalează patologia organelor interne și necesitatea supravegherii medicale de către medicul terapeut, funcția fiind vacantă.

Tabelul nr.1 Morbiditatea înregistrată la deținute în Penitenciarul nr.7- Rusca, 6 luni 2020

N	Capitolul maladiei	Total bolnavi inregistrați 01.01.2020 -30.06.2020		Se află sub supraveghere la 30.06.2020	
		c.abs	%	c.abs	%
	Morbiditatea generală	723	100%	667	100%
1	Boli infecțioase si parazitare, inclusiv	34	4,7	34	5,1
	<i>-Tuberculoza (TB)</i>	0	-	0	-
	<i>-hepatite cronice virale</i>	30	-	23	-
2	Tumori	2	0,3	2	0,3
3	Bolile sîngelui	5	0,7	2	0,3

¹ Raportul CpPT, 2018 <https://rm.coe.int/16809022b9>

4	Bolile endocrine, inclusiv	42	5,8	42	6,3
	- Diabet zaharat	15	-	15	-
	- obezitate	26	-	26	-
5	Tulburări mentale și comportamentale, inclusiv	109	15,1	96	14,4
	- maladii psihice	55	-	44	-
	- dereglări narcologice	15	-	15	-
6	Bolile sistemului nervos	16	2,2	12	1,8
7	Bolile ochiului și anexelor	15	2,1	15	2,3
8	Bolile urechii și apofizei	6	0,8	6	0,9
9	Bolile sistemului cardio-vascular	111	15,3	110	16,5
10	Bolile sistemului respirator (fără TB)	76	10,5	63	9,5
11	Bolile sistemului digestiv	170	23,5	148	22,2
12	Bolile pielii și țesutului subcutanat	20	2,8	20	2,3
13	Bolile sistemului articular	57	7,9	57	8,5
14	Bolile aparatului genitor-urinar	60	8,3	60	9,0
15	Malformații congenitale	0	0	0	0
16	Traume și intoxicații	0	0	0	0

21. Cele mai frecvente maladii întâlnite la deținuții Penitenciarului nr.7 Rusca pe durata I semestru 2020, vizează bolile sistemului digestiv (23,5%), bolile sistemului cardiovascular (15,3%), tulburările mentale și comportamentale traumele și intoxicațiile (15,1%) și bolile sistemului respirator (fără tuberculoză) – 10,5%. Pe durata 6 luni ale anului 2020 a fost constatat 1 deces la deținuți. Lipsa numărului de traume (inclusiv automitilări) și intoxicații indică la deficiențe în sistemul de raportare a acestor cazuri.
22. Structura bolilor la deținuții aflați în penitenciar la 30.06.2020 vizează preponderent bolile sistemului digestiv (22,2%), bolile sistemului cardiovascular (16,5%) și tulburările mentale și comportamentale (14,4%) și care necesită servicii de sănătate mentală și tratamente/supraveghere a bolilor cronice. La fel, aceste grupuri prezintă un risc sporit pentru COVID-19 și reprezintă aproximativ jumătate din populația penitenciarului.
23. Serviciile de sănătate mentală sunt disponibile în condiții de ambulator prin intermediul 0,5 poziție de medic psihiatru. Acoperirea cu alți specialiști indispensabili în domeniul sănătății mentale, cum ar fi psihologi clinicieni, psihoterapeuți, ergoterapeuți nu este asigurată. Calitatea serviciilor prestate nu este verificată de nici o autoritate competentă, existând deficiențe grave în accesarea serviciilor incluzive și de calitate pentru deținuții cu dizabilități mentale.
24. Examinarea medicală a deținuților la fiecare intrare și ieșire din instituție nu se aplică regulat. Chestionare standardizate de evaluare a riscului, inclusiv dependență de substanțe psihoactive, probleme de sănătate mentală sau risc de suicid la momentul admiterii nu se aplică. Informații despre probleme de sănătate și accesarea serviciilor medicale furnizate deținuților pe înțelesul lor, nu sunt disponibile.
25. **Astfel, examinarea medicală a deținuților la intrare în penitenciar s-a realizat la 66 cazuri (la 69 intrări în instituție).** Inscricțiunile sunt realizate în Registrul distinct.

26. **Examinarea medicală la ieșirea din instituție a fost realizată doar la 20 persoane (la 42 ieșiri), fiind prezent Registrul distinct.** Conform statisticii oficiale ANP², în 6 luni 2020 din Penitenciarul nr. 7 – Rusca au fost eliberate 29 persoane. **Respectiv, Consiliul constată implementarea nesatisfăcătoare a recomandărilor internaționale privind obligativitatea examinării medicale la orice intrare și ieșire din penitenciar.**
27. **Registrul leziunilor corporale și de automutilare (unificat în corespundere ordinului ANP nr. 102 din 09 iulie 2018 cu privire la documentația de evidență medicală primară, utilizată în serviciile medicale penitenciare).** În 6 luni 2020 au fost raportate 41 cazuri de constatare a existenței leziunilor corporale, iar în anul 2019 – 88 cazuri. Documentarea și evidența cazurilor de constatare a leziunilor traumatice la deținuți se realizează formal, descrierea neconformă prevederilor Protocolului de la Istanbul și Ordinului nr. 77 din 31.12.2013 pentru aprobarea *Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.*
28. **Registrul de evidență a cazurilor de declarare a grevei foamei,** conține înregistrarea a 6 cazuri. Tot odată, s-a stabilit că la momentul vizitei în instituție se aflau la greva foamei 1 persoană. În corespundere cu standardele internaționale, printre măsurile care neceastă a fi asigurate pot fi următoarele: *zilnic și ori de câte ori este necesar, medicul penitenciarului vizitează persoana aflată în refuz de hrană și o examinează clinic, făcând mențiuni despre aceasta în documentația medicală; va asigura persoanei condamnate asistența medicală corespunzătoare, astfel încât viața ei să nu fie pusă în pericol.*
29. În instituție este disponibil tratamentul farmacologic cu opioide a dependenței de opioide (aprobat spre implementare prin ordinul DIP nr. 237 din 19.08.2014)³ și programul schimb de seringi (aprobat spre implementare în sistemul penitenciar prin ordinul DIP nr. 244 din 24.08.2014)⁴. Numărul redus de persoane drogdependente incluse în farmacoterapia cu metadonă aflate în supraveghere medicală.
30. Consiliul a constatat că programul schimb de seringi în instituție este realizat doar de un singur voluntar, care limitează accesul deținuților la seringi sterile. **Consiliul reiterează, despre obligația autorităților din penitenciare de a asigura îngrijirea preventivă a sănătății, mai ales împotriva epidemiei de HIV și hepatita C în penitenciare.**

V. **MĂSURI DE PREVENIRE A RĂSPÂNDIRII COVID – 19 ȘI ASIGURAREA GARANȚIILOR FUNDAMENTALE**

31. Organizarea măsurilor de răspuns COVID – 19 în instituție se realizează în baza Planului de acțiuni, elaborat de ANP.⁵ Asigurarea instituției cu dezinfectanți, mănuși și măști pentru deținuți și personal este suficientă, fiind instituit sistem de raportare zilnică a cantităților folosite și stock-ului disponibil. În vederea respectării regulilor sanitaro-igienice, ANP zilnic realizează monitorizarea video și raportarea cazurilor de nerespectare de către personal și deținuți, care poate fi considerată o practică pozitivă.

² https://drive.google.com/file/d/1J0mXbNS0Lzmygbcl_oaytH1b05cg-Y7j/view

³ <http://www.leahn.org/wp-content/uploads/2014/05/UNODC-and-DPI-Operation-Manual-OST-in-Prisons-2014-2.pdf?fbclid=IwARIzIcafUJ6fB0FoAoD3CvRhX5N9ahrRecj-ZDOYveH6j9Q4A1JiLLCILdk>

⁴ <http://www.leahn.org/wp-content/uploads/2014/05/Manual-schimb-de-seringi-NSEP-spre-tipar-23.02.2015.pdf?fbclid=IwAR0CY2AfP0ZcaMmV2GdARxQ8kw2qC8ycu6C2QyMBGIJWZdFG6Ew2odM9Ygs>

⁵ <http://www.anp.gov.md/covid-19-acte>

32. Toate persoanele care intră pe teritoriul instituției (deținute, personal, vizitatori) sunt supuse screening-ului la semnele COVID – 19, termometriei și prelucrării cu dezinfectant; accesul fără mască este interzis.
33. Materialele informaționale privind COVID – 19 sunt disponibile în limba română/rusă în locuri publice, inclusiv blocurile locative.
34. Pentru prevenirea și controlul infecției cu Coronavirus de tip nou, zilnic, prin intermediul radioului penitenciarului, deținutele sunt informate despre respectarea măsurilor de protecție, iar pentru a fi la curent cu situația epidemiologică din țară, acestora le-a fost acordată posibilitatea de a viziona permanent emisiunile televizate difuzate de televiziunea națională.
35. Ținând cont de faptul că în cadrul sistemului administrației penitenciare a fost instituit regim special, în cadrul instituției au fost organizate și desfășurate mai multe activități educative, cu respectarea măsurilor de prevenire a răspândirii infecției COVID – 19.
36. Deținutele sunt asigurate permanent cu mască și mănuși în caz de vizitare a blocului administrativ și escortare în afara instituției.
37. Pe durata stării excepționale și de urgență în sănătate publică se practică realizarea ședințelor de judecată on-line, iar măsurile procesual-penale și de investigare realizate de poliție au fost minimizate. De la începutul stării de urgență până în prezent au fost desfășurate 175 teleconferințe cu instanțele de judecată prin intermediul skype.
38. Consiliul este îngrijorat de faptul că eliberarea din detenție în legătură cu pandemia COVID – 19 a anumitor grupuri vulnerabile de deținute nu a fost aplicată și subliniază că acesta problemă este una sistemică.

VI. RECOMANDĂRI ACTUALIZATE:

A. Ministerul Justiției:

1. Aplicarea măsurii de eliberare din detenție în legătură cu pandemia COVID – 19 a anumitor grupuri vulnerabile de deținuți în vederea micșorării numărului de persoane și crearea condițiilor mai bune pentru respectarea distanței fizice și prevenirea răspândirii COVID-19 în penitenciare.

B. Administrația Națională a Penitenciarelor:

1. Respectarea standardelor de deținere pentru o persoană (4 +6 m2).
2. Elaborarea de comun cu Penitenciarul nr. 7 – Rusca a Planului instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT în cadrul vizitelor realizate cu remiterea lui în termen de 30 de zile de la primirea acestui Raport.
3. Asigurarea plasării publice ale rapoartelor de activitate a instituțiilor penitenciare și a situației privind COVID – 19 (separat per instituție) în vederea asigurării vizibilității și accesului la informație de interes public.
4. De comun cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale desemnarea centrelor de diagnostic (per fiecare penitenciar pe principiu de arondare către laboratoarele acreditate de ANSP) și tratament COVID – 19 pentru deținuți/deținute.
5. Extinderea modalității de oferire a convorbirilor telefonice deținuților prin utilizarea și altor decât skype aplicații/platforme web (viber, whatsapp etc și procurarea unui număr mai mare de calculatoare pentru oferirea convorbirilor.

6. Asigurarea Penitenciarul nr. 7 – Rusca cu bugetul necesar pentru amenajarea cu utilaj tehnic necesar a 3 săli de studii, cu scopul de a desfășura procesul de instruire pe 4 specialități (cusătorie, croitorie, brutarie și frizură) prin intermediul e-learning.
7. Dezvoltarea și aprobarea unui act normativ privind serviciile gender –specifice disponibile deținuților în cadrul sistemului penitenciar, inclusiv instruirea personalului.

C. Penitenciarului nr. 7 – Rusca

1. Actualizarea panourilor informative din cadrul sectoarelor locative cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor deținute, inclusiv rolul CpPT în prevenirea torturii. Plasarea rapoartelor CpPT/Avocatului Poporului în locurile accesibile deținuților.
2. Întreprinderea măsurilor necesare pentru a motiva minora să participe la lecții de școală.
3. Instruirea personalului penitenciar în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”) și Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant).
4. Asigurarea documentării pretinselor acte de tortură în corespundere cu Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.
5. Includerea obligatorie în rapoartele de bilanț a instituției a aspectelor legate de asistența medicală.
6. Asigurarea continuității tratamentului deținuților cu boli cronice ori infecțioase, inclusiv servicii de diagnostic și consultații ale specialiștilor.
7. Completarea funcțiilor vacante de personal medical terapeuț în vederea asigurării accesului deținuților la asistență medicală de calitate;
8. Asigurarea acomodării rezonabile accesului persoanelor cu dizabilități locomotorii în serviciul medical (scara), precum și a spațiilor locative (cel puțin o celulă).
9. Continuarea aplicării măsurilor necesare de prevenire a răspândirii COVID-19 în instituție.

Data aprobării raportului

29 septembrie 2020

**Mihail COTOROBAL,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)**

Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii